

"Titanic".

1.  
Av.  
Skipper *Hanne Noss*

Efterat jeg hadde gitt fra mig "Munroe" gikk jeg som båtsmann på en kystbåt en kort tid. Så fikk jeg en ørehistorie som tvang mig til å gå på land og slenge en stund om vinteren. En tid var jeg helt døv. Over jul 1912 fikk jeg to bra tilbud om arbeide. Det ene var førerstillingen på en liten båt fra Kristiansund som gikk i agnsildfarten. Det andre var en styrmannsjobb på en stor selfanger som tilhørte et konsortium i Trondheim. Jeg valgte den siste.

Selfangeren var et stort barkrigget skip med en kraftig maskin og seks-otte båter. Den het "Samson" og skulde til New Foundland på ungselvangst. For tiden lå den i Tønsberg og da jeg kom dit ned var folkene allerede iferd med å føre utstyr og proviant ombord.

Fra Tønsberg gikk turen til Oslo hvor den ble dokksatt og bunnsmurt, så bar det nedover til Tønsberg igjen hvor vi tok inn kul og den 8. februar la vi ut, passerte Tønsberg tønne og holdt sydover langs land. Ved Lindesnes satte vi kurs nordenom Orknøyene. Vinden var nordvestlig og vi brukte maskinen. Ialt var det 45 mann ombord og skipperen, kaptein Ring, var sjømann til fingerspissene. Dyktig ishavsmann var han også.

Da Orknøyene var passert blev kursen lagt om til vest og vi var ute på Atlanterhavet. Vi nærmet oss New Foundland og kunde begynne å vente isen. Temperaturen i sjøen blev tatt hver time, og da den nærmet sig 0°, hver halve time. Dette måtte vi gjøre fordi tåken var så tett at vi ikke kunde se noenting. Slik gikk det en tid, så kom vi op i såkalt fiskeballe-is, - is som sjøen har slått istykker mot drivisen. Og en halv time efter ~~vi~~ støtte vi på den virkelige drivisen. Den lå aldeles tett så det var umulig å trenge inn i den. Det var nu heller ikke hensikten for der inne er det ingen fangst å vente. Vi dreiet av og holdt det gående sydvestover helt til middag neste dag. Da skulde vi efter bestikket og middagsobservasjonen være på høide med Kapp Hatteras, vi hadde ganske riktig kjenning på *med* kappet også. Hele eftermiddagen fortsatte vi sydvestover helt til det begynte å bli mørkt. Da gikk vi inn i isen og la oss tilro for natten. Det var nu helt ~~sjør~~ stjerneklart med stille og en ganske svak underdønning.

Vi hadde sekstimers vakter og på hver vakt var det fire skyttere. Disse hadde brovakt to og to. Til stadighet var det altså en mann på hver side av broen.

Jeg hadde vakt om kvelden, men satt nede sammen med

kapteinen og pimpet på en rumtoddy mens vi røkte en kveldspipe. Litt før tolv ruslet jeg ut på dekket for å vente på avløsningen. Mens jeg gikk der la jeg merke til to store stjerner langt nede på himmelen i syd.

Svært så lavt de stjernene står, sa jeg til brovakten. Stikk op i tønne og se hvad det kan være.

Jeg tenkte mig muligheten av at det kunde være amerikanske selfangere som lå utenfor iskanten. Brovakten klatret op og satte kikkerten mot ~~stjer~~ stjernene.

Det er ikke stjerner, ropte han deroppefra. - Det er lanterner. Og jeg ser en masse lys.

Det gikk et øieblikk så steg det plutselig op endel raketter. Derpå gikk alle lysene/<sup>like</sup>plutselig ut og det var mørkt. Vi så ikke noe mere.

Nu lå vi slik til at vi var redd vi kunde bli tatt for krenkelse av territorialgrensen. De lysene derute betydde at det var amerikanere i nærheten, og da de blev slukket tenkte vi oss straks at de kanskje hadde observert oss og vilde forsøke å knipe oss. Rakettene måtte være signaler til andre fartøier lenger unda. Vi la derfor om og tok til å manøvrere oss nordover for å komme oss ut av synsvidde. Da det lysnet av dag var vi kommet et godt stykke unda og kunde ikke opdage skip noenstede og forøvrig intet tegn til at det hadde vært noen i nærheten. Vi passerte en mengde store isfjell, tildels rene kolosser som raget femti-seksti meter over havet. De kom som store flytende øyer.

Dette intermezzoet var snart glemt og vi fortsatte nordover. Fangst var det dårlig med og vi begynte å bli mismo-  
dige for det trengtes ikke så lite hvis det skulde bli noen fortjeneste på hver mann, så mange som vi var. Vi lå her i otte dager, så blev det besluttet at vi skulde gå op i Danmarkstredet for å forsøke oss på klappmysten. Vi satte kursen østover, fikk fin vind og efter fire døgn seilas møtte vi isen inne i Davisstredet. Men her blev vi også liggende og krysse uten nevneverdig held.

Tilslutt satte isen sammen. Vi konfererte om vi skulde gå ut eller bli liggende og bli fast - det siste blev besluttet. Her lå vi nu en tid, men da isen ikke vilde gå fra hverandre igjen måtte vi til å stange oss ut.

Vind og sjø stod rett på iskanten og skuten fikk mange hårde dask. Men det gjorde ikke noe for "Samson" var en av de sterkeste og største ishavsskutene i landet. Senere blev den kjøpt av admiral Byrd og brukt på hans sydpolekspedisjon. Helt ute ved iskanten var isen i voldsom bevegelse på grund av sjøen og <sup>idit</sup>vi brøt ut kolliderte vi med et isflak som kom seilende

3  
med sjøen idetsamme. Baugjernene røk og isskinnene og seks av plankene i ishuden blev slått løs fra baugen og et godt stykke bakover. Etter et skipsråd blev det bestemt at vi skulde søke nødhavn på Island. Der gikk vi op i Isfjord og satte skuten på land i fjæren for å se om det lot sig gjøre å reparere skadene.

Vi satte oss i forbindelse med rederiet og fikk beskjed om å komme hjem og anløpe Kristiansund for nærmere ordre. Dermed gikk vi straks igang med å bolte ishuden fast og mens vi lå og ventet på høivann for å komme flott blev kapteinen og jeg invitert til aftens hos konsulen på stedet.

Har dere hørt siste uhyggelige nytt? spurte konsulen i samtalens løp.

Nei, det hadde vi ikke.

Jo, det nye store passasjerskipet "Titanic" som var ute på sin jomfrutur hadde støtt på et isfjell og var sunket. En masse mennesker - over 1500 - var omkommet.

Nå hendte dette? spurte jeg. Det var som noe demret inne i mig.

Natten mellom 14. og 15. april.- Konsulen gikk ut og fant en avis. Der stod hele beretningen og alle opplysninger, posisjon <sup>m</sup>blandt annet.

Jeg fikk avisen og da vi var kommet ombord igjen slo jeg op i journalen for denne datoen og sammenlignet vår posisjon med den som var oppgitt for "Titanic". Det viste at både klokkeslett, dato og posisjon stemte nøyaktig med våre egne optegnelser.

Nu skjønnte vi sammenhengen med lysene og rakettene som vi hadde sett. Vi hadde vært ti nautiske mil unda da "Titanic" gikk tilbunds. Der hadde vi ligget med vår store ~~sk~~ skute og otte prektige fangstbåter, - i deilig, rolig veir. Hva kunde ikke vi ha utrettet av redningsarbeide om vi bare hadde hatt den minste anelse om det som foregikk like for nesen på oss. Hadde vi bare hatt ~~et~~ radio, for eksempel. ....

Etter manuskript skrevet av skipper Henrik Næss, hvori han ~~skildrer sine liverindringer.~~  
Manuskriptet ble innlevert til Dybwads forlag, som antok det til trykking og betalte ham kr. 2.000,- i forskudd. Men senere fragikk ~~han~~ <sup>forlaget</sup> kontrakten. Jeg har fått manuskriptet tilstillet den 14.mars 1954, fra søn av Næss, som er forretningsmann i Bergen.

Oslo 14-3.-1954 Asbjørn Høe